

Ár 2014, föstudaginn 31. október, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 78/2014**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 20. júní 2014, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 18. júní 2014. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 24. júní 2014, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 22. ágúst 2014. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 28. ágúst 2014, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 31. október 2014.

II.

Málsatvik.

Þann 19. október 2007 sótti sóknaraðili um kreditkort hjá FF. Á kortaumsókninni hakaði sóknaraðili við valmöguleikann: „Ég undirritaður veiti hér með banka/sparisjóði mínum heimild til að gjaldfæra viðskiptareikning minn í banka nr. X höfuðbók nr. X reikning nr. X fyrir mánaðarúttekt minni á síðasta degi greiðslufrests, jafnframt ábyrgist ég að þá verði ávallt næg innstæða fyrir hendi.“ Setti sóknaraðili upphafsstafi sína við það val. Þá staðfesti hann að með undirritun sinni á kortaumsóknina að hafa kynnt sér viðskiptaskilmála A og samþykkti þá að öllu leyti og skuldbatt sig til að nota kortið í samræmi við þá og hlíta þeim í hvívetna.

Tímabilið 18. október til 17. nóvember 2010 voru úttektir sóknaraðila af umræddu kreditkortinu samtals að fjárhæð kr. 351.969. Bar sóknaraðila að greiða þá fjárhæð þann 2. desember 2010. Innstæða á tékkareikningi sóknaraðila var þá kr. 410 og var því ekki unnt að gjaldfæra reikninginn fyrir mánaðarúttekt sóknaraðila.

Tímabilið 18. nóvember til 17. desember 2010 voru úttektir sóknaraðila af umræddu kreditkortinu samtals að fjárhæð kr. 23.806. Bar sóknaraðila að greiða þá

fjárhæð þann 3. janúar 2011. Innstæða á tékkareikningi sóknaraðila var þá kr. 457 og var því ekki unnt að gjaldfæra reikninginn fyrir mánaðarúttekt sóknaraðila

Þann 2. febrúar 2011 nam gjaldfallin skuld samkvæmt kreditkortu sóknaraðila fyrir tímabilið 18. desember 2010 til 17. janúar 2011 samtals kr. 389.524. Innstæða á tékkareikningi sóknaraðila var þá kr. 176 og var því ekki unnt að gjaldfæra reikninginn fyrir skuldinni.

Þann 10. febrúar 2011 móttók umboðsmaður skuldara umsókn sóknaraðila um greiðsluáðlögun samkvæmt lögum nr. 101/2010 um greiðsluáðlögun einstaklinga og hófst þá tímabundin frestun greiðslna sóknaraðila. Í kjölfarið, eða þann 15. febrúar 2011, var notkun kortsins stöðvuð af varnaraðila. Þann 26. október 2012 synjaði umboðsmaður skuldara sóknaraðila um heimild til greiðsluáðlögunar. Tveimur vikum síðar, eða þann 9. nóvember 2012, féll frestun greiðslna niður.

Þann 2. janúar 2014 nam gjaldfallin skuld sóknaraðila vegna kreditkortaviðskipta hans samtals kr. 405.664. Innstæða á tékkareikningi sóknaraðila var þá kr. 284 og var því ekki unnt að gjaldfæra reikninginn fyrir skuldinni.

Þann 29. janúar 2014 var sóknaraðila tilkynnt að heimild hans til notkunar kortsins hefði verið afturkölluð og kortinu lokað vegna vanskila. Var jafnframt farið fram á að sóknaraðili skilaði kotinu til bankans og var sóknaraðila tilkynnt að skuldin yrði nú falin lögmönnum bankans til innheimtu án frekari viðvörunar eða fyrirvara.

Þann 20. mars 2014 var með innheimtubrési skorað á sóknaraðila að greiða umrædda skuld, sem nam þá samtals kr. 639.276. Í lok dags þann 1. apríl 2014 nam innstæða á tékkareikningi sóknaraðila kr. 520.524. Daginn eftir, þann 2. apríl 2014, var gerð sjálfvirk gjaldfærsla á tékkareikningi sóknaraðila að fjárhæð kr. 419.935 en sú fjárhæð miðaðist við skuld samkvæmt kortinu eins og hún var í kerfum bankans án kostnaðar við lögfræðiiinnheimtu.

Þann 9. apríl 2014 kvartaði sóknaraðili við varnaraðila yfir úttekt bankans af tékkareikningi hans. Varnaraðili hafnaði bakfærslu þann 10. apríl 2014, þar sem skuld væri á kortinu. Í framhaldinu átti varnaraðili í tölvupóstsamskiptum við starfsmann bankans og umboðsmann viðskiptavina bankans. Þá hafði sóknaraðili einnig samband við starfsmann Fjármálaeftirlitsins.

Þann 10. apríl 2014 barst sóknaraðila bréf frá varnaraðila varðandi stöðu innheimtumáls nr. Y 0186-002596. Lýsing kröfu var úttekt af tilgreindu vísagreiðslukorti. Samtals nam fjárhæð kröfunnar kr. 190.679. Tiltekið var að þann 2. apríl 2014 hefði sóknaraðili greitt kr. 419.935.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 18. júní 2014.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að fjárhæð, kr. 419.935, sem úttekin var af bankareikningi hans nr. X þann 2. apríl 2014, í heimildarleysi verði endurgreidd inn á reikning hans ásamt vöxtum og kostnaði.

Sóknaraðili telur að það umboð sem hann hafi veitt gamla FF sé nýja bankanum óheimilt að nota, auk þess umboðið sé haldið ýmsum annmörkum þar sem ekki komi fram hverjum það sé veitt, þ.e. hver sé banki sóknaraðila. Sóknaraðili kveðst engan banka eiga og sé í viðskiptum við alla bankana þannig að það hugtak sé merkingarlaust í þessu tilviki. Bankinn hafi því enga heimild haft til að taka út af reikningi sóknaraðila án heimildar hans. Auk þess veiti umboðið heimild til að taka út

á síðasta degi greiðslufrests mánaðarúttektar næstliðins mánaðar. Samkvæmt upplýsingum bankans (sem þó séu misviandi og óskiljanlegar) sé um að ræða þriggja til fjögurra ára gamlar úttektir sem þó hafi ekki verið sýnt hvenær séu dagsettar auk þess að sýnast innheimtur sem bankinn sé að taka að sér fyrir annan aðila.

Sóknaraðili kveðst hafa óskað eftir að fá upplýsingar um hvaða ráðstöfun sé á þessu og fái ekki annað en afrit úr lögfræðinnheimtu, þar sem fjárhæð sé skráð með útgáfudag 22. október 2012 og 21. nóvember 2011. Miðað við tölvupóst frá starfsmanni varnaraðila þá sé hún ýmist að tala um úttektir 2007 eða síðar. Annar starfsmaður nefni kröfur A og sýnist svo draga það til baka til greiðslu á innheimtukuröfu sem bankinn sé að taka að sér fyrir lögfræðinnheimtu A. Kortinu hafi verið lokað sem kreditkorti, sennilega árið 2009.

Sóknaraðili kveðst aldrei hafa veitt þessum banka heimild til úttektar af reikningi sínum. Geti bankinn ekki framvísað slíku umboði og umrædd úttekt sé gegn vilja sóknaraðila.

Sóknaraðili telur, þó litið sé fram hjá öllum annmörkum á þessu, algjörlega andstætt góðri bankastarfsemi að hirða út af bankabókum manna og krefja þá svo um greiðslur fyrir upplýsingar um athafnir bankans. Bankabókin sé allt í einu tóm og sé spurt hvað hafi gerst þá sé svarið: „Borgaðu fyrst fyrir upplýsingarnar og svo skulum við tala saman.“

Sóknaraðili telur miðað við innheimtuyfirlit og upplýsingar starfsmanna bankans að um sé að ræða innheimtu fyrir A. Bankinn sé því skv. innheimtuyfirliti sem sent hafi verið að taka að sér og rukka fyrir innheimtur fyrir þriðja aðila, sem svo sé hirt út af bankabókum viðkomandi án þess að haldbærar skýringar séu veittar eða andmælaréttur. Þetta sé í öllu tilliti mjög undarlegt. Hins vegar gæti í einhverjum tilvikum verið gott að geta gengið með ógreidda reikninga til bankans og beðið hann að innheimta og þá gæti bankinn tekið út af bók skuldans og sagt honum að borga vilji hann upplýsingar um hvað hafi verið greitt.

Sóknaraðili kveðst ekki þekkja hlutverk umboðsmanns viðskiptamanna bankans og sé ekki viss hvort það sem starfsmaður bankans hafi kallað umboðsmann bankans sé það sama eða annað. Umboðsmaðurinn sjálfur hafi þó, að því er séð verði, greinargóðar upplýsingar um hlutverk sitt þó hann hafi síðan sagt að hann gæti ekkert gert, ætlaði starfsfólk bankans að fara sínu fram. Starfsmaður sá sem hringt hafi ítrekað í sóknaraðila hafi krafist þess að hann færi ekki að blanda umboðsmanninum í þetta. Sem varla geti talist eðlilegt.

Sóknaraðili kveður það mjög erfitt að færa rök fyrir kvörtun um að fá ekki upplýsingar, helst þau að ráðstafi bankinn peningum með heimild (sem ekki hafi verið hér) þá sé honum skylt að upplýsa hvert þeim hafi verið ráðstafað. Sama eigi við um að færa rök fyrir kvörtun um að bankinn krefjist greiðslu fyrir upplýsingar um hvað hann hafi gert við fjármuni sem hann hafi tekið í heimildarleysi út af reikningi sóknaraðila.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili byggir á því að lög nr. 120/2011 um greiðsluþjónustu gildi um greiðsluþjónustu sem veitt sé hér á landi, sbr. 1. gr. laganna. Samkvæmt 1. mgr. 49. gr. laganna teljist greiðsla því aðeins heimiluð að greiðandi hafi veitt samþykki fyrir framkvæmd hennar. Samkvæmt 2. mgr. sömu greinar skuli samþykki fyrir

framkvæmd röð greiðslna veitt með þeim hætti sem greiðandi og greiðslubjónustuveitandi hans komi sér saman um. Sé samþykki ekki fyrir hendi teljist greiðsla ekki hafa verið heimiluð. Samkvæmt 3. mgr. sömu greinar geti greiðandi afturkallað samþykki fyrir röð greiðslna hvenær sem sé, en þó ekki eftir að greiðslufyrirmæli teljist óafturkallanleg í skilningi 61. gr. laganna, sem kveði nánar á um það tímamark og aðstæður sem samþykki fyrir framkvæmd greiðslu verði óafturkallanlegt. Hafi afturköllun samþykkis þau áhrif að greiðslur sem framkvæmdar séu eftir það tímamark teljist óheimilaðar.

Varnaraðili bendir á að með undirritun sinni á kortaumsókn, dags. 19. október 2007, hafi sóknaraðili veitt „banka/sparisjóði [sinum] heimild til að gjaldfæra viðskiptareikning [sinn] í banka nr. X höfuðbók nr. X reikning nr. X fyrir mánaðarúttekt [sinni] á síðasta degi greiðslufrests“. Jafnframt hafi sóknaraðili ábyrgst að þá yrði ávallt næg innstæða fyrir hendi. Hvað varði þá athugasemd sóknaraðila að í kortaumsókninni komi ekki fram hverjum heimildin sé veitt bendir varnaraðili á að augljóst sé að með „bankanum/sparisjóði mínum“ sé átt við FF enda segi undir liðnum banki/sparisjóður sem sótt sé um hjá: „FF“. Þá sé umræddur tékkareikningur sem sóknaraðili veitir bankanum heimild til að gjaldfæra í útibúi FF og einnig sé í haus umsóknarinnar að finna kennimerki FF. Jafnframt telur varnaraðili ljóst af kvörtun sóknaraðila að hann hafi lagt sama skilning til grundvallar, en í rökstuðningi sóknaraðila fyrir kvörtuninni segi m.a. „Ég tel að það umboð sem ég veitti gamla bankanum sé nýja bankanum óheimilt að nota“. Þá vísar varnaraðili til þess að samkvæmt ákvörðun Fjármálaeftirlitsins, dags. 9. október 2008, um ráðstöfun eigna og skulda FF til F sem nú beri heitið F hafi umrædd gjaldfærsluheimild færst yfir til bankans. Þar sem sóknaraðili hafi aldrei gert athugasemdir við þá framkvæmd FF að gjaldfæra umræddan reikning hans telur varnaraðili enn fremur að sóknaraðili hafi með athafnaleyssi sínu staðfest að umrædd heimild væri til staðar.

Varnaraðili hafnar röksemd sóknaraðila þess efnis að gjaldfærsluheimildin, sem heimili gjaldfærslu „fyrir mánaðarúttekt [...] á síðasta degi greiðslufrests“, geti ekki átt við þar sem um 3-4 ára gamlar úttektir sé að ræða. Með síðasta degi greiðslufrests sé átt við gjalddaga/eindaga sem sé 2. hvers mánaðar en sé sá dagur almennur lokunardagur banka og sparisjóða færist eindaginn til næsta afgreiðsludags. Sé ekki næg innstæða á þeim viðskiptareikningi sem gjaldfæra eigi færist skuldin yfir á næsta tímabil og þá sé reynt að gjaldfæra skuldina að nýju á gjalddaga/eindaga. Svo hafi verið í tilviki sóknaraðila, allt þar til næg innstæða hafi verið á tékkareikningi hans þann 2. apríl 2014. Í þessu tilviki verði jafnframt að hafa hliðsjón af þeirri staðreynd að sóknaraðili hafi fengið frestun greiðslna, þ.e. hafi verið í greiðsluskjóli, frá 10. febrúar 2011 til 26. október 2012, en það hafi haft áhrif á og tafið innheimtuáætlanir bankans. Jafnframt bendir varnaraðili á að umrædd gjaldfærsluheimild sé ekki takmörkuð að öðru leyti og þá sé ekkert sem gefi tilefni til að líta svo á að heimildin hafi fallið niður þegar kortinu hafi verið lokað þann 15. febrúar 2011 vegna greiðsluskjóls sóknaraðila eða þegar sóknaraðila hafi verið tilkynnt um kortasviptingu þann 29. janúar 2014. Varnaraðili telur slíka túlkun óeðlilega enda í reynd um tryggingu fyrir greiðslum að ræða. Ennfremur vísar varnaraðili til þess að sóknaraðili hafi ekki afturkallað greiðslufyrirmæli sín, sbr. 3. mgr. 49. gr. og 61. gr. laga nr. 120/2011. Að öllu framangreindu virtu telur bankinn einsýnt að hann hafi haft samþykki sóknaraðila fyrir framkvæmd greiðslunnar og greiðslan teljist heimiluð í skilningi 1. og 2. mgr. 49. gr. laga nr. 120/2011.

Varnaraðili bendir á að um innheimtu á skuld sóknaraðila við bankann, útgefanda kortsins sé að ræða en ekki innheimtu á skuld fyrir A, enda þótt varnaraðili

tengist greiðslukerfi A og A annist útgáfu korta og færslumiðlun. Því hafnar varnaraðili fullyrðingum sóknaraðila þess efnis að um sé að ræða innheimtu bankans „fyrir fyrirtæki út í bæ“ eða „fyrir þriðja aðila“.

Varnaraðili telur samkvæmt öllu því sem að framan sé rakið að ekki séu forsendur til að verða við kröfu sóknaraðila. Beri því að hafna kröfunni.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að úttekt varnaraðila af tékkareikningi sóknaraðila nr. X, þann 2. apríl 2014.

Vafalaust virðist að það var FF sem fékk umboð frá varnaraðila til að skuldfæra reikning í þeim banka fyrir greiðslukortaskuld.

Samkvæmt heimild í 100. gr. a. í lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, sbr. 5. gr. laga nr. 125/2008 um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði o.fl., tók Fjármálaeftirlitið ákvörðun um ráðstöfun eigna og skulda FF til F, dags. 9. október 2008. Samkvæmt 1. tl. ákvörðunarinnar var öllum eignum FF hverju nafni sem nefndust, s.s. fasteignum, lausafé, reiðufé, eignarhlutum í öðrum félögum og kröfuréttindum, ráðstafað til F þegar í stað. Tiltekið var í 2. tl. ákvörðunarinnar að F tæki við öllum tryggingaréttindum FF, þ.m.t. öllum veðréttindum, ábyrgðum og öðrum sambærilegum réttindum sem tengdust kröfum bankans. Í 5. tl. ákvörðunarinnar kom jafnframt fram að F tæki frá og með 9. október 2008 kl. 9.00 við starfsemi sem FF hefði haft með höndum og tengdist hinum framseldu eignum, þ.m.t. aðild FF að hvers konar greiðslukerfum. Jafnframt tæki F frá og með því tímamarki við réttindum og skyldum samkvæmt samningum um vörslu og eignastýringu við viðskiptavinum FF á Íslandi. Í 6. tl. kom fram að greiðslustaða skuldaskjala miðaðist við sama tímamark og greindi í 5. tl. Greiðslustaður skuldaskjala hjá FF teldist vera í samsvarandi útibúi hjá F og teldust víxlar jafnframt rétt sýndir til greiðslu hjá F. Samkvæmt 7. tl. ákvörðunarinnar yfirtók F skuldbindingar í útibúum FF á Íslandi vegna innlána hjá fjármálafyrirtækjum, Seðlabanka Íslands og öðrum viðskiptavinum.

Samningur sóknaraðila um kreditkort, sbr. kortaumsókn dags. 19. október 2007, og tékkareikningur sóknaraðila nr. X fluttust yfir til F, nú varnaraðila, samkvæmt framangreindri ákvörðun Fjármálaeftirlitsins um ráðstöfun eigna og skulda FF til F. Líta verður svo á að umboð til að skuldfæra bankareikning varnaraðila fyrir skuldum, hafi fallið undir ofangreint ákvæði 2. tl. ákvörðunarinnar um tryggingaréttindi og sambærileg réttindi.

Samkvæmt kortaumsókninni var FF veitt heimild til að skuldfæra framangreindan reikning sóknaraðila á síðasta degi greiðslufrests. Síðasti dagur greiðslufrests er 2. hvers mánaðar. Ekki verður umrætt ákvæði skilið þannig að heimildin sé bundin við þann dag, heldur verður að leggja þann skilning í það, að það marki upphafsmark þess hvenær bankinn getur gengið að innistæðu á reikningnum fyrir skuld á kortinu.

Heimild sóknaraðila til notkunar umþrætts kreditkorts var afturkölluð hinn 29. janúar 2014, vegna vanskila en þá hafði skuld þess ekki verið greidd frá 18. október 2010. Skuldin nam samtals kr. 639.276 þann 20. mars 2014. Gerð var sjálfvirk gjaldfærsla að fjárhæð kr. 419.935, á tékkareikning sóknaraðila þann 2. apríl 2014, enda var þá til staðar næg innstæða til að framkvæma gjaldfærsluna.

Af öllu framansögðu hafði varnaraðili heimild til að framkvæma gjaldfærsluna þann 2. apríl 2014. Verður því að hafna kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 31. október 2014.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason